

בסיעתא דשמיא

ב.

שנקמצו שלא לשמן כשירות אלא שלא עלו לבעלים לשם חובה.

עיינן ברש"י שכתב שאיירי בקומץ מרחשת לשם מחבת, ומשמע שאם אמר הריני קומץ לא לשם מרחשת המנחה כשרה, ורק אם אמר שקומץ לשם מחבת המנחה פסולה.

ומצינו כע"ז ברש"י ריש זבחים (ב.) שכתב בביאור דברי מתני' שכל הזבחים שנזבחו שלא לשמן כשרים ולא עלו לבעלים לשם חובה, שאיירי בשחט עולה לשם שלמים, ומשמע שאם שחט עולה ואמר שמתכוין שלא לשם עולה לא נפסל הקרבן, ורק אם אמר לשם שלמים נפסל הקרבן, ועיין בקוב"ש (ח"ב סי' כב) שדן בהא.

אלא שלא עלו לבעלים לשם חובה.

א. עיינן ברש"י שכתב וז"ל דלא יצא ידי נדרו וצריך להביא אחרת לשם מרחשת עכ"ל, ויל"ע שהרי לכאורה בנדר כל המחייב שלו להביא קרבן היינו מה שנדר שיביא קרבן, וכיון שהביא קרבן והקרבן כשר, מאי טעמא לא יצא ידי נדרו.

ומשמע שדעת הנודר שיביא קרבן וירצה עליו, ולהכי כיון שהכא הקרבן לא מרצה עליו ממילא לא קיים בזה את נדרו, והדברים מחודשים.

ב. ומשמע לכאורה כדברי הגרי"ז שהוכיח שהיכא שנדר האדם להביא קרבן חל עליו חובת הגוף להביא קרבן, ואין זה רק חיוב לקיים את נדרו אלא הוא חיוב קרבן, ומשום הכי אמרינן שכיון שהקרבן לא עלה לו ממילא לא קיים בזה את חיובו. ויל"ע האם נימא שאה"נ יצא ידי חובת נדרו, ורק שאכתי יש לו חובת הגוף להביא קרבן, או דנימא שגם לא קיים את נדרו.

מנחת חוטא ומנחת קנאות שקמצן שלא לשמן וכו' או לשמן ושלא לשמן ולשמן וכו'.

א. צ"ע מאי טעמא איירי מתני' לענין לשמה ושלא לשמה רק במנחת חוטא ומנחת קנאות, והרי לכאורה הך דינא הוי אף בשאר מנחות שאם חשב לשמה ושלא לשמה המנחה כשרה ולא עלו לבעלים לשם חובה, ומאי טעמא הדגישה המשנה שכל דבריה במנחת חוטא ובמנחת קנאות שפסולים.

ומשמע לכאורה שכל הך דינא שגם בלשמה ושלא לשמה פסול היינו דוקא לענין מחשבת פסול, וכגון שלא לשמה בחטאת שהוי מחשבת פסול, ולהכי אמרינן שאף אם חשב לשמה מיהו כיון שיש כאן מחשבת פסול נפסל הקרבן, מיהו בגונא שכשר ולא עלו לבעלים לשם חובה שלא נחשב שיש כאן מחשבת פסול אלא שיש בקרבן חסרון של לשמה, ולהכי אם חשב לשמה ושלא לשמה הקרבן כשר, שהרי בכהאי גונא אין חסרון של לשמה.

ב. ועיין בחזון יחזקאל (סוטה פ"ב מ"ז) שהעלה סברא זו, מיהו כתב שבמתני' בזבחים (סד:) מבואר לענין עולת העוף שחשב בה לשמה ושלא לשמה שכשר ולא עלו לבעלים לשם חובה, ומבואר שאף בגונא שאין זה מחשבה הפוסלת מיהו אם חשב לשמה ושלא לשמה חסר בלשמה, וממילא לא עלה לבעלים לשם חובה.

[ועיי"ש בחזון יחזקאל שהביא ראייה זו בשם הגר"ד לנדא משיבת סלבודקה, ועיין בקרית מלך לגר"ק (ריש פי"ג מפסולי המוקדשין) שדן בהא וגם הביא בשם הגר"ד לנדא לראיה הנ"ל ממתני' בזבחים].

אבל בקדושתיהו קיימי ואסור לשנויי בהו וכדרבא דאמר רבא עולה ששחטה שלא לשמה אסור לזרוק דמה שלא לשמה וכו'.

א. לכאורה צ"ע מה החידוש שאסור לזרוק דמו שלא לשמו, והרי כיון שהקרבן עדיין נשאר עולה [שהרי מתן דמו והקרבנו ככל דיני עולה] מאי טעמא יהיה מותר להקריבו שלא לשמה, והרי יש איסור לחשוב בקרבן שלא לשמה, ומאי טעמא בעינן להא סברא וקרא.

ובפשוטו הנושא שהכא כבר בלא"ה הקרבן קרב שלא לשמה, ולהכי ס"ד שלא יהיה איסור לחשוב בו שוב שלא לשמה.

ב. ולא מבואר מאי משני הש"ס, ומאי טעמא באמת יהיה איסור לחשוב שלא לשמה, והרי כבר ממילא הקרבן קרב שלא לשמה, ובפשוטו עיקר חידושו של רבא הוי הא גופא שהאיסור לחשוב בו מחשבת שלא לשמה הוי איסור בפנ"ע, ולא משום שע"י מחשבת שלא לשמה פוסל את הקרבן ועושה אותו קרבן שקרב שלא לשמה.

גן הדסים

ברכפולד

קרית ספר

<p>חבורת הלכה "עטרת שמואל ולאה" <small>לע"נ הרב שמואל ולאה ח"כ ור"ר והתורה שפסול לימוד ויל</small></p>	<p>חבורת דף היומי "חבורת השותפים"</p>	<p>חבורת מסכתות ש"ס "תורת מאיר" <small>לע"נ הרב ר' מאיר ברוך ז"ל</small></p>	<p>חבורת דף היומי "תורה שלמה" <small>לע"נ הרב ר' שלמה ז"ל</small></p>	<p>חבורת הלכה "תורת שלמה זלמן" <small>לע"נ הרב ר' שלמה זלמן ז"ל</small></p>	<p>חבורת דף היומי "חבורת השותפים" "חזון יקותיאל" <small>לע"נ הרב ר' יקותיאל ז"ל</small></p>	<p>חבורת מסכתות הש"ס "עליית אליהו" <small>לע"נ הרב ר' אליהו ז"ל</small></p>	<p>חבורת ליב הפץ <small>קהילת קצות החושן</small></p>
--	---	---	--	--	--	--	---

מיהו עיין ברשב"א שכתב שבאותה עבודה שכבר חשב שלא לשמה מותר להמשיך לחשוב שלא לשמה,¹ ומשמע שעיקר סברת רבא שכל עבודה ועבודה נידונה בפנ"ע, ודין לשמה אינו מתייחס לקרבן, אלא לעבודות של הקרבן שיעשו לשמה, ולהכי אף שעבודה אחת נעשתה שלא לשמה מיהו לא פסל הא את העבודה האחרת, וממילא בעינן בה לשמה.

ואסור לשנויי בהו וכדרבא וכו'.

א. לא מבואר בגמרא האם אליבא דרבא בחשב שלא לשמה בשינוי בעלים מותר לו לחשוב שלא לשמה, שהרי בלא"ה הקרבן לא מרצה עליו או שלא, ועיין בחזו"א שכתב שפשטות הסוגיא נראה שאסור אף לחשוב על שינוי בעלים, וכן נקט הח"ח בליקוטי הלכות.

ומשמע לכאורה שאף שלא עלו לבעלים לשם חובה, מיהו אכתי חשיב שהקרבן של הבעלים, והוי קרבן של ראובן, ומשום הכי אסור לחשוב בו שלא לשמו [וידוע שכן נקט הגרי"ז והוכיח כן מהא דמבואר בגמרא בניזיר שניזיר יכול לגלח על קרבן שהקריב שלא לשמה].

ב. מיהו עיין בחזון יחזקאל (ריש זבחים) שנקט שבכהאי גונא מותר לו לחשוב שלא לשמה, שהרי כבר לא עולה לבעלים, ולא נחשב כלל קרבן שלו.

ג. ויתכן נפק"מ דהנה יש להסתפק האם איכא מצוה לבעלים באכילת קרבן שנשחט שלא לשמה ולפום ריהטא תליא בהנ"ל דאי נימא דפקע שם בעליו תו ליכא מצות אכילה אך אי נימא דפתח ביה שם בעליו נראה דאיכא מצות אכילה.

ואיבעית אימא קרא מוצא שפתח תשמור וכו' אם כמו שעשית יהא נדר ואם לאו נדבה יהא ונדבה מי שרי לשנויי בה.

א. לא מבואר מאי מיייתי' מנדבה והרי התם הוי קרבן כשר שקרב לשמה, ופשיטא שיש איסור לפסול את הקרבן ולחשוב בו שלא לשמה, מיהו הכא שבלא"ה אינו קרבן שקרב לשמה מנלן שיש איסור לחשוב בו שלא לשמה, וצ"ע.

ב. ומשמע לכאורה [והדברים צ"ע] דס"ל ל"ש"ס שכל החסרון של שלא לשמה ענינו משום שבכהאי גונא לא עולה לבעלים ופקע הריצוי שלו, מיהו אין הדבר מגרע מידי בקרבן, ומשום הכי מיייתי' מנדבה שאין לה ריצוי ואפ"ה יש איסור לחשוב בה שלא לשמה, ומינה מוכח שאף כשאין ריצוי יש איסור לחשוב שלא לשמה.

מיהו הדברים צ"ע טובא דכפשוטו אף בנדבה יש ריצוי.

עוד יל"ע דלכאורה החסרון בשלא לשמו אינו משום שאין ריצוי לבעלים, אלא שיש איסור בעצם לחשוב שלא לשמה, אלא שבדיעבד כל מה שמהני הך מילתא היינו להפקיע את הריצוי, מיהו הוי חסרון בעצם ומאי טעמא יהיה חילוק נדר לנדבה, ועיין.

ג. ובפשוטו אין כונת הגמרא שיש דמיון בעצם בין נדר לנדבה, אלא שילפינן מקרא שדין עולה שלא עלתה לבעלים לשם חובה כדין נדבה, וממילא כמו שבנדבה יש איסור לחשוב מחשבת שלא לשמה הכי נמי בנדר יש איסור לחשוב מחשבות שלא לשמה.

אם כמו שעשית יהא נדר ואם לאו נדבה יהא.

לכאורה צ"ע גדר הדבר, ואם הקרבן כשר מאי טעמא לא יעלה לבעלים, ומאי טעמא השלא לשמה לא מגרע מידי בקרבן, ומגרע רק בכך שלא עולה לבעלים, (ועיין לקמן ה. – ה: דהתם מיייתי' ששייך קרבן שכשר ולא עולה לבעלים, מיהו צ"ע גוף הדבר ומאי טעמא השלא לשמה לא יגרע בקרבן ויגרע רק בכך שלא יעלה לבעלים).

ומשמע לכאורה שאה"נ הקרבן כשר, ורק שאינו קרבן מעליא וכדו' ומשום הכי כל מה שמהני הך מילתא היינו לענין חובת הבעלים להביא קרבן, שבהא אמרינן שכיון שהקרבן אינו קרבן מעליא לא מרצה לבעלים ולא יצא בהא הבעלים ידי חובתו, ועיין.

ב:

שהקומץ מחבת לשם מרחשת מעשיה מוכיחים עליה שהיא מחבת.

א. יל"ע שאעפ"י שלא נתפס המחשבה שלו שהוי מרחשת, ומשום שהוי מחשבה המוכחת שאינו כן [עיין לקמן] מיהו מ"מ לא חשב לשם מחבת, ומאי טעמא יהיה כשר, וליכא למימר שסתמא לשמה קאי, שהרי להדיא חשב לשם דבר אחר.

¹ וכה"ל רבא שעולה ששחטה שלא לשמה אסור לזרוק דמה שלא לשמה, ומשמע שכל הנושא על עבודה אחרת ולא על אותה עבודה שחשב בה שלא לשמה.

ב. ומשמע לכאורה כהגרי"ז שנקט שאף כשחשב האדם מחשבה אחרת לא חסר בלשמה, אלא שיש הלכה בפנ"ע של מחשבה הפוסלת, מיהו אם לא חל הק מחשבה ממילא הקרבן נשאר לשמה, ומשום שלא שייך לעקור מהקרבן את שם הקרבן שהופרש בשביל זה, ולפי"ז ניחא דכיון שס"ל לר"ש שמחשבה שניכר שאינו כן לא הוי מחשבה הפוסלת ממילא נשאר הקרבן לשמה.

מעשיה מוכיחים עליה דקאמר ר"ש סברא היא דר"ש דריש טעמא דקרא מחשבה דלא מינכרא פסל רחמנא מחשבה דמינכרא לא פסל רחמנא.

א. לא מבואר בגמרא מה שייטא דר"ש דריש טעמא דקרא להכא, והרי לכאורה לא מבואר בגמרא שום טעם מאי טעמא ס"ל לר"ש שמחשבה שהיא מכזב לא חשיב מחשבה, ומאי שייטא דדריש טעמא דקרא להכא, ועיין בצ"ק שמחק הא.

ב. ובפשוטו עיקר סברת ר"ש שכל המושג של מחשבת שלא לשמה היינו שע"י מחשבה האדם יכול לשנות את הדבר, והמחשבה הכא הוי מחשבה הקובעת, ולהכי ס"ל לר"ש שכשמוכח לא כן אין ביד האדם לקבוע שהדבר יהיה אחרת, ופשוט.

מעשיה מוכיחים עליה דקאמר ר"ש סברא היא דר"ש דריש טעמא דקרא וכו'.

א. עיין ברש"י שכתב שהך מחשבה דקדשים הוצאת דיבור בפה הוא עכ"ל, ויל"ע מאי טעמא כתב רש"י הך דינא הכא, ומאי טעמא שייך הא דוקא לדברי ר"ש, והרי הוי דין כללי בשלא לשמה שרק בדיבור נפסל.

ומשמע לכאורה שכונת רש"י שהמעשיה מוכיחים עליה שהוא מכזב שייך רק כשהוא אומר שבכחאי גונא ניכר לכולם שאינו כדבריו, מיהו במחשבה לא ניכר לכולם שמכזב שהרי לא רואים מה חשב, וע"כ קאמר רש"י שמחשבת שלא לשמה הוי בדיבור, ומשום הכי ניכר לכולם.

והדברים מפורשים באשכול (הלכות שחיטה סי' יג הובא בכנסת ראשונים) שהוכיח מהא דקאמר הש"ס שמחשבה דמינכרא לא פסלה שפיגול הוי בדיבור ולא במחשבה בעלמא דאל"ה לא היה ניכר, ומבואר כמשנ"ת שעיקר המינכרא היינו כיון שאנשים שומעים אותו ויודעים שמכזב.

מיהו לא ידענא דלכאורה כשהוציא האדם בשפתיו ואף אחד לא שמע חשיב דיבור לכל התורה כולה, ופשיטא שמהני למחשבת פיגול ושלא לשמה, ואפ"ה לא ניכר לכולם שמכזב, וע"כ סבכת ר"ש שניכר לכולם שהוא מכזב לא תלוי אם הוי מחשבה או דיבור, וצ"ע דא"כ מאי טעמא רש"י כתב להך מילתא דוקא על דברי ר"ש [ושמא לאו דוקא, ועיין].

ב. ומשמע שאם הוי סתם מחשבת פסול אין סברא להצריך דיבור, ואם אמרה התורה שכשחשב אדם מחשבה כל שהיא נפסל הקרבן מהיכי תיתי שנצריך דיבור, ורק כיון דמוכח הכא שכל עיקרו של מחשבה הוי לקבוע את הדבר מה הוא [ומשום הכי קאמר ר"ש שאם ניכר שאינו כן לא שייך לקבוע אחרת] ממילא צריך דיבור, ומשום שאי אפשר לקבוע דברים במחשבה בעלמא, דהוי דברים שבלב שאינם דברים, ודו"ק.

שם.

א. לעיל הובא דשיטת רש"י שמחשבת שלא לשמה הוי דוקא בדיבור, מיהו במחשבה בעלמא לא נפסל הקרבן, וכ"כ תוס' בכ"מ (מג:): ובפסחים (סג.), ועיין בתוס' בזבחים (ב.) שמספקא להו מילתא, ועיין בתוס' בבכורות (נט.) שנראה בהם דס"ל שהוי במחשבה בעלמא ולא בדיבור.

ושיטת הר"מ (ריש פי"ג מהלכות פסולי המקודשין וכמו שביארו המל"מ שם) שסגי במחשבה בעלמא ולא בעינן דיבור, וכן נראה בחינוך (מצוה קמד) שסגי במחשבה בעלמא, ודלא כשיטת רש"י הכא.

ב. ובפשוטו סברת הראשונים שמצריכים דיבור היינו משום שדברים שבלב אינם דברים, ולהכי בלא דיבור לא מהני המחשבה מידי, מיהו יל"ע למבואר ברשב"א (קידושין נ.) שבגונא שלא סותר הדברים שבלב לדיבור דברים שבלב דברים, ולכאורה א"כ אף הכא כיון שאינו סותר לדיבור דברים שבלב יהיו דברים, וי"ל.

מיהו יל"ע דלכאורה מחשבת שלא לשמה הוי עיקרו בלב, ודבר שעיקרו בלב לכו"ע לא צריך דיבור, וכמו שמצות צריכות כונה לא צריך שיאמר בפה שמכוין לשם מצוה, וכונה בברכות לפטור את הפרי לא צריך שיאמר את זה להדיא, ומשום שעיקרו בלב, ולכאורה אף מחשבת שלא לשמה עיקרו בלב, ומאי טעמא נצריך להא דיבור [ובשלמא פיגול שמא אין עיקרו בלב מיהו לכאורה מחשבת לשמה עיקרו בלב – לשם מה האדם מקריב] ומאי טעמא יצטרכו דיבור, ועיין.

ג. ויש לציין לרא"ש במנחות (סוף סימן ג) שכתב וז"ל והר"ר ברוך ז"ל נסתפק אם צריך להוציא כשפתיו שהוא מעבדו לשם ס"ת או לשם תפילין או דסגי במחשבה וכן גבי כתיבת ס"ת תפילין ומזוזות וכן כתיבת הגט דבעי כתיבה לשמה אי סגי במחשבה לפי שמצינו בפיגול שכתבי ב"י לא ירצה ובעיא דיבור ותרומה ניטלת בלא דיבור רק במחשבה ובשליחות יד כתבי על כל דבר פשע והחושב לשלוח יד בפקדון חייב הלכך טוב הוא להוציא בשפתיו בתחילת העיבוד ותו לא צריך עכ"ל.

ג.

אמר לשם חטאת יחיד מאי.

עיינן בחידושי הגרי"ז (סטנסטיל) שתמה דלכאורה אין שם בפני עצמו של "חטאת יחיד" ולא שייך לחשוב ששוחט את זה לשם חטאת יחיד ולא חטאת נשיא, ועיינן.

אלא בן שנה לבין שתיים לאו אדעתיהו דאינשי.

א. מבואר בגמרא חידוש גדול שאין כונת ר"ש שכיון שהמעשה מצד עצמו מוכיח שאינו כמו מחשבתו ממילא לא נתפסת מחשבתו, אלא שכיון שכל האנשים רואים שהוא מחשב מחשבה לא נכונה ממילא לא מהני מחשבתו, מיהו אם אנשים לא שמים לב שמחשב מחשבה לא נכונה וכגון בן שנה ובין שתיים שלא אדעתיהו דאינשי ממילא המחשבה לא מהני, והוא חידוש עצום.

ויל"ע בסברת הדבר ומה לי אם אנשים רואים וניכר שמכזב ומה לי אם אנשים לא רואים ולא ניכר שמכזב, וצ"ע.

ב. והעולם מעיר דאטו נימא שכל דברי ר"ש שאם חשב מחבת לשם מרחשת לא נפסלת המנחה הוי רק בגונא שעשה את זה בפרהסיא וכולם רואים, ולא כשחשב את זה בינו לבין עצמו, והא ודאי דליתא, וצ"ע כונת ר"ש.

ג:

הכי קאמר אע"ג דמחשבה דלא מינכרא היא ותפסל.

עיינן ברש"י שכתב שיש סברא לומר שדוקא במחשבה הניכרת יפסל הקרבן כדי שלא יאמרו שמותר לחשב מחשבת פסול בקרבנות, ולא ידענא דלכאורה מהא דמחשבה שלא מינכרא לא פוסלת את הקרבן א"כ מוכח שמחשבת שלא לשמה לא פוסלת את הקרבן, וא"כ מה לי שיאמרו שאפשר לחשוב בקרבנות מחשבת פסול, והרי באמת הדין כן, והדין שאדם שחשב מחשבת שלא לשמה לא נפסל הקרבן [לולי גזירה שמא יאמרו] ומה החשש.

ובפשוטו הביאור שאעפ"י שס"ל לר"ש ששלא לשמה לא פוסל את הקרבן, מיהו מ"מ יש איסור לחשוב מחשבת שלא לשמה [וכדילפינן מלא יחשב והך איסורא קיים לכו"ע ואף לר"ש במנחה, ועיינן בהא] ואם נימא שגם כשניכר שמשקר הקרבן כשר יבואו אנשים לחשוב לכתחילה מחשבת שלא לשמה, ויש בזה איסור דאורייתא, ומשום הכי אמרה התורה שאם ניכר שהוא חושב שלא לשמה פסול הקרבן.

במנא קא מחשב ומחשבה במנא לא פסלה.

א. צ"ע טובא שאף אם אמר האדם שחושב לשם מחבת, מיהו פשיטא שאין כונתו לשם מחבת אלא לשם מנחת מחבת, ומה לי שאמר מחבת ולא מנחת מחבת, והרי פשיטא שזה כונתו.

וויש להוסיף דלהך גיסא דמחשבת שלא לשמה היינו במחשבה בעלמא, א"כ האדם עצמו יודע מה כונתו, ויודע שכונתו לשם מנחת מחבת ולא מחבת סתמא, שהרי הזכיר מחבת ולא הזכיר את שאר הכלים, ומאי טעמא לא יפסל, ועיינן.

ב. ובפשוטו הביאור שודאי שאנן סהדי שכונתו לשם מנחת מחבת ולא סתם לשם מחבת, מיהו מ"מ בשביל לפסול לא סגי שנדע מה רצינו וכונתו, וצריך מחשבה הפוסלת וכיון שבפועל לא חשב לשם מנחת מחבת אלא לשם מחבת ממילא לא נפסל, ועיינן. [ולהך גיסא ששלא לשמה הוי דיבור ולא מחשבה ניחא, מיהו אי נימא שהוי מחשבה יש לדון במשנ"ת].

מיהו יש לציין שהרשב"א (בתוספות הרשב"א פסחים סג:) הוכיח מסוגיין ששלא לשמה הוי רק בדיבור, דאם הוי מחשבה בעלמא א"כ נשאל אותו מה הוא חשב, וע"כ שהוי דיבור ומשום הכי דנים מה מונח בדבריו.

ועיינן באור זרוע (יבום סי' תריא) שכתב וז"ל ועוד הואיל שהכריעו חכמים דעתו אינו נאמן לומר בענין אחר כדאשכחן בכמה דוכתינן ... ואמר בשמעתיא קמייתא דמנחות א"ל רב אחא ברי' דרבא לרב אשי אי חריבה לשם בלולה מאי אמר ר' שמעון א"ל לשם בילה בעלמא וכו'. ועתה נשיילי' לכהן אי לשם מנחה בלולה קאמר אי לשם בילה בעלמא קאמר. אלא חכמים הכריעו את דעתו דלשם בילה בעלמא קאמר ואפי' קאמר כהן לשם מנחה בלולה קמצתי אין בדבריו כלום אלא כמו שהכריעו חכמים את דעתו. מיהו איכא למדחי כגון דקאמר כהן נתכוונתי כמו שמשמע לשון בני אדם כמו שפי' שם רבינו יצחק כי היכי דלא ליפשט מינה דמחשבת קדשים במחשבה בעלמ' בלא דבור.

ד.

בשלמא מנחת חוטא חטאת קרייה רחמנא.

בפשוטו כונת הגמרא דילפינן מכך שהתורה קוראת לזה חטאת שיש לזה את כל הדינים של חטאת, והוי סוג של ילפותא מסויימת.

מיהו מטו בעולם משמיה דהגרי"ז שכונת הגמרא שמנחת חוטא הוי קרבן חטאת ממש, וממילא כל הדינים שנוהגים בחטאת נוהגים במנחת חוטא שהיא היא חטאת.

מיהו צ"ע דבהמשך הסוגיא מבואר להדיא שהטעם שמנחת חוטא פסולה משום שכתוב ביה במנחת חוטא היא, ומבואר שאין זה משום שאף מנחת חוטא חשיבא חטאת, אלא משום שיש מיעוט של היא במנחת חוטא, ועיין ברע"א (גליון הש"ס ה:) שכבר הוכיח כן מלשון הש"ס בסוגיין שמבואר שאין הפסול משום שחשיב חטאת אלא משום שיש ילפותא לפסול במנחת חוטא.

הואיל ובאו להכשיר ולא הכשירו.

א. בפשוטו כונת הגמרא דכיון שכל הקרבן בא להתיר ממילא אם אינו עולה לבעלים לשם חובה פסול, שלא שייך שהקרבן יהיה כשר בלא שיתיר את העומר, ועיין בחידושי הגרי"ז שכתב וז"ל הטעם משום דהמתיר או המכשיר כל הקרבנו אינו אלא להכשיר או להתיר, ולכן אינו יכול לבוא בנדבה וע"כ פסול שלא לשמה עכ"ל.

ולכאורה לפי"ז אין זה פסול שלא לשמה, אלא שכיון שהקרבן לא עלה לשם חובה [וכעולה ושלמים שאם הם שלא לשמה לא עולים לבעלים לשם חובה] ממילא פסול, שהרי אין מה לעשות עם הקרבן ואי אפשר להקריב אותו בלא שיכשיר.

ב. מיהו מצינן לדון שכונת הגמרא שכיון שהקרבן בא להכשיר ממילא דינו כחטאת שפסולה שלא לשמה, והוי פסול שלא לשמה, ולא רק שאין מה לעשות עם הקרבן, ולכן פסול, ועיין ביונת אלם (סי' לד) שהסתפק בהא.

ולא מבואר בגמרא מאי טעמא יפסל שלא לשמה בגלל שהוא מכשיר, ועל חטאת מצינו קראי בזבחים וכן על פסח, מיהו הכא לא מצינו קרא להא ומאי טעמא יפסל שלא לשמה בגלל שהוא מכשיר, ועיין.

ג. ועיין במנחת אברהם שכתב שהנפק"מ האם בעי עיבור צורה או לא, דאם נפסל משום שהוא שלא לשמה א"כ הוי ככל שאר הדברים שפסולם בגופם דלא בעו עיבור צורה, מיהו אם יסוד הפסול כיון שאין מה לעשות עם הקרבן א"כ לא חל בו פסול ובעי עיבור צורה.

[ועי"ש שכתב עוד נפק"מ לשיטת יוסף בן חוני שס"ל שהשוחט עולה ושלמים לשם חטאת ופסח פסולים, ויל"ע מה הדין קומץ לשם מנחת העומר ושוחט לשם אשם נזיר ואשם מצורע].

ד:

תנן כל המנחות שנקמצו שלא לשמן כשרות אלא שלא עלו לבעלים לשם חובה חוץ ממנחת חוטא ומנחת קנאות ואם איתא ליתני נמי הא.

עיין ביונת אלם (סי' לד) שהוכיח מהכא שהדין של רב שמנחת העומר שקמצה שלא לשמה פסולה הוי פסול שלא לשמה, ומשום הכי מקשינן מאי טעמא לא תני לה במתני' מיהו אם הוי דין בפני עצמו שכיון שהוא מכשיר ולא מהני להכשר ממילא ישרף, ומשום שאין מה לעשות עמו, א"כ לא שייך כלל לפסול שלא לשמה, ומאי קשיא לגמרא, וי"ל.

מצינו בבאים לאחר מיתה שהם כשרים ואינם מרצים.

א. עיין ברש"י שכתב (בד"ה מצינו שחילק) שעיקר כונת הגמרא "שבמכשירין החמירו", ומשמע שהוי חומרא כל שהיא במכשירין שנפסלים בשלא לשמה ולא באים לאחר מיתה, משא"כ בשאר קרבנות שלא החמירו.

מיהו בפשוטו עיקר כונת הגמרא שלענין מכפרים מצינו שיש קרבן בלא שיכפר, וכגון לאחר מיתה, מיהו לענין מכשירים לא מצינו שהקרבן יבוא בלא שיכשיר, ומשום הכי אם חשב שלא לשמה שהקרבן לא מכשיר ממילא הקרבן פסול.

גן הדסים

חבורת הלכה
"עטרת שמואל ולאח"
 לע"נ רב שמואל לאה וליבנו ר"ד
 והתורה שמואל ליבנו ר"ד

חבורת דף היומי
"חבורת השותפים"

חבורת מסכתות ש"ס
"תורת מאיר"
 לע"נ הרב ר' מאיר גורן זצ"ל

ברכפלד

חבורת דף היומי
"תורה שלימה"
 לע"נ הרב ר' שלמה זלמן זלמן ז"ל
 ונחם מנחם כשר ז"ל

קצות ספר

חבורת הלכה
"תורה שלימה זלמן"
 לע"נ הרב ר' שלמה זלמן זלמן ז"ל

חבורת דף היומי
"חבורת השותפים"
 חבורת דף היומי בהלכה
"חזון יקותיאל"
 לע"נ הרב ר' יקותיאל יצחק ורטה סנין ז"ל

חבורת מסכתות הש"ס
"עליית אליהו"
 לע"נ הרב ר' אליהו ז"ל
 ג' תמוז ה'תשנ"ב ע"פ ספר ש"ס

חבורת
ליב חפץ
 כבוד הרב
 קהילת קצות החושן

כולל ערב
"זכרון איידל"
 לע"נ מרת איידל ב"ר שמואל ע"ה
 מיטודו של הרה"ח ר' שמעון וייס זצ"ל

כולל יום
 בביהמ"ד קהילת קצות החושן
 חבורת מסכתות הש"ס
 "חבורת השותפים" "חבורת הלכה"

ב. ועיין בזכר יצחק (סי' ל) שתמה שהרי אשה שהיתה זיבה ה' פעמים מבואר שחייבת להביא ה' קרבנות מיהו רק אחד מעכב אותה לאכול בקדשים, ואחרי שהקריבה קרבן אחד השאר כבר אינו מעכבה בקדשים ואפ"ה מביאה את זה, ומבואר שאף במכשירים יש מושג של קרבן שמגיע בלא להכשיר, ועיי"ש מש"כ.

גן הדסים

חבורת הלכה
"עטרת שמואל ולאה"
 לע"נ ה"ג שמואל ולאה חליטער ר"ל
 חתונה'ג שמואל ליימל ר"ל

חבורת דף היומי
"חבורת השותפים"

חבורת מסכתות ש"ס
"תורת מאיר"
 לע"נ הרב ר' מאיר נורתקע ר"ל

ברכפלד

חבורת דף היומי
"תורה שלימה"
 לע"נ חתונה'ג
 שמואל נחל כשר ר"ל

חבורת הלכה
"תורת שלמה זלמן"
 לע"נ חתונה'ג ר' שלמה זלמן זלמן ר"ל

קרית ספר

חבורת דף היומי
"חבורת השותפים"
 חבורת דף היומי בהלכה
"חזון יקותיאל"
 לע"נ חתונה'ג ר' יקותיאל רשע וחתונה'ג ר"ל

חבורת מסכתות הש"ס
"עליית אליהו"
 לע"נ חתונה'ג אליהו ר"ל
 גן הדסים ר' יעקב שמשון שליט"א

חבורת
ליב הפץ
 חבורת התורה
 קהילת קצות החושן